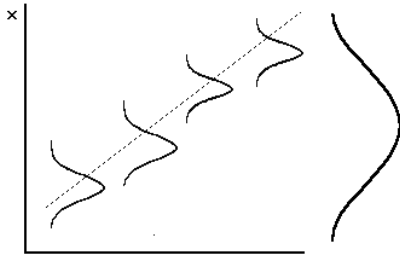

Trend esetén alkalmazható ellenőrző kártyák

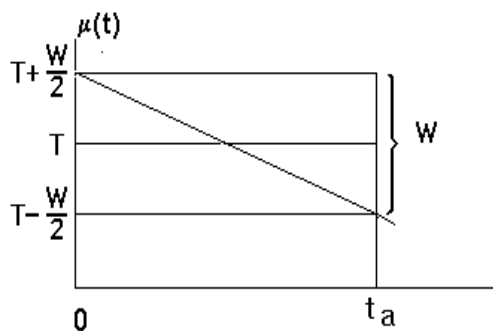
Elkerülhetetlen egyirányú változás, pl. szerszámok kopása; oldószer állandó párolgása, és így a festék koncentrációja a nyomdagépen; elektrolitikus bevonatképzéskor az oldat hígulása; gép melegedésének hatása

SPC

22

Egy furat névleges átmérője 20 mm,
 $USL=20.021$ mm; $LSL=20.0$ mm; $T=20.0105$ mm.
A szerszám kopása miatt a tényleges furat-átmérő egyre csökken.
Minden minta 3 elemű, összesen 500 adatot ábrázoltunk.
Az ingadozás szórása 0.0006 mm.

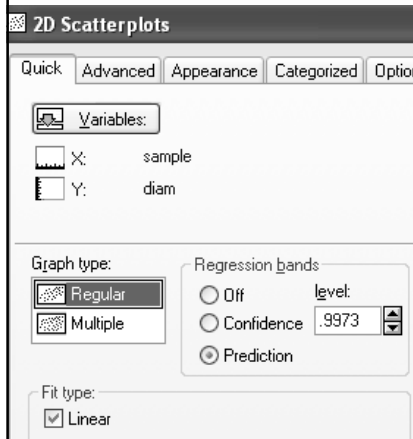

SPC

23

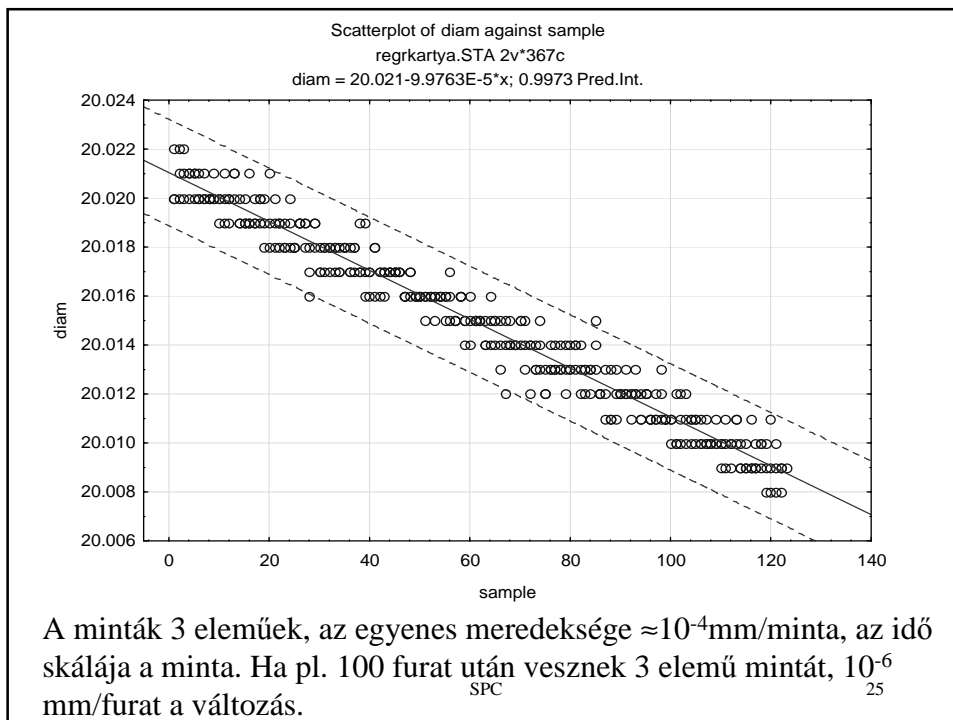
Regressziós ellenőrző kártya

Az egyirányú változást tudomásul vesszük, de az attól való eltérésnek véletlenszerűnek kell lennie.

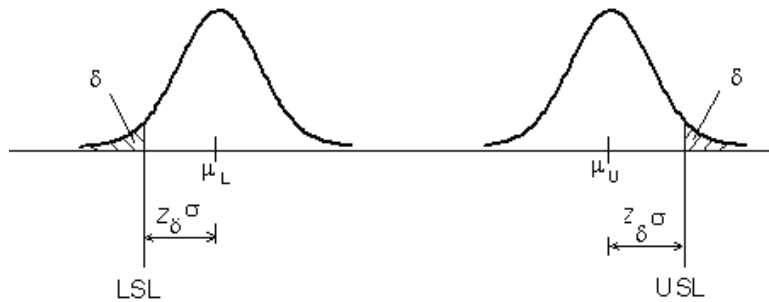
SPC

24

Módosított határu átlag-kártya

Hol legyen az átmérő várható értéke induláskor és a végén?

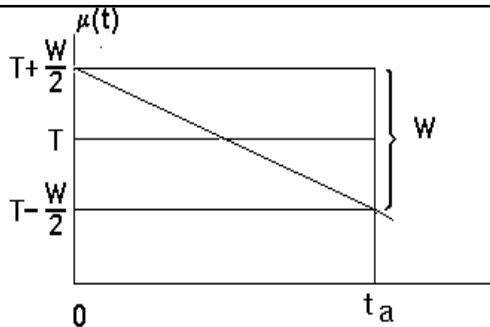
$$\mu_L = LSL + z_\delta \sigma$$

$$\mu_U = USL - z_\delta \sigma$$

$$W = \mu_U - \mu_L = USL - LSL - 2(z_\delta \sigma)$$

SPC

26

(az idő skálája a minta)

$$W = \mu_U - \mu_L = USL - LSL - 2(z_\delta \sigma)$$

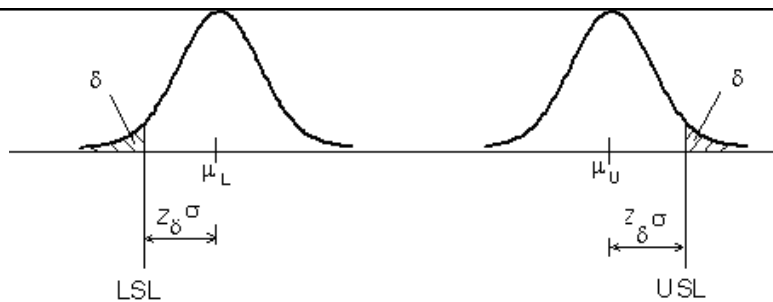
Hol legyenek az átlag-kártyán a beavatkozási határok?

$$UCL = \mu_U + 3\sigma / \sqrt{n} = USL - z_\delta \sigma + 3\sigma / \sqrt{n} = USL - (z_\delta - 3/\sqrt{n})\sigma$$

$$LCL = \mu_L - 3\sigma / \sqrt{n} = LSL + z_\delta \sigma - 3\sigma / \sqrt{n} = LSL + (z_\delta - 3/\sqrt{n})\sigma$$

SPC

27

Legyen a megengedett selejtarány $2\delta=0.0027$ ($z_\delta=3$).
 Milyen furat-átmérővel kezdjük, és milyen alsó beavatkozási határig folytathatjuk a munkát szerszámcsere (beállítás) nélkül?

$$USL=20.021 \text{ mm}; \quad LSL=20.0 \text{ mm}; \quad T=20.0105 \text{ mm}$$

$$LCL = LSL + (3 - 3/\sqrt{n})\sigma = 20 + (3 - 3/\sqrt{3}) \cdot 0.0006 = 20.00076$$

$$\mu_L = 20 + 3 \cdot 0.0006 = 20.0018$$

SPC

28

$$\mu_L = 20 + 3 \cdot 0.0006 = 20.0018$$

$$W/2 = T - \mu_L = 0.0087$$

$$W=0.0174$$

Jelölje d az egyenes meredekségét

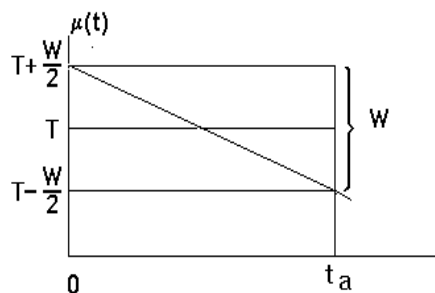
A szerszámcsere időpontja:

$$t_a = \frac{W}{d} = \frac{0.0174}{10^{-4}} = 174$$

174 mintányi furat készíthető egy dörzsárral, ha azt akarjuk, hogy az összes elkészült furat 99.73%-a 99.73% biztonsággal a tűrésmezőn belül legyen. Ha például a 3 elemű mintát minden 100 furat után vették ki, akkor az 174 mintányi furat 17400 furatot jelent.

SPC

29

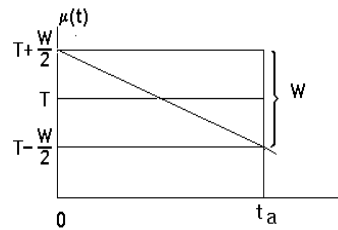
A szerszámcsere optimális időpontja Taguchi módszere szerint

$$E[L(x)] = k[\sigma^2 + (\mu - T)^2] \quad \mu = \mu(t)$$

A trend miatti veszteség integrális átlaga:

$$L_A = \frac{k}{t_a} \int_0^{t_a} [\mu(t) - T]^2 dt$$

$$\mu(t) = \mu(0) - \frac{W}{t_a} t = T + \frac{W}{2} - \frac{W}{t_a} t$$

a meredekség: $d = \frac{W}{t_a}$

Az átlagos veszteség egy termék-egyedre:

$$L_A = \frac{k}{t_a} \int_0^{t_a} \left(\frac{W}{2} - \frac{W}{t_a} t \right)^2 dt = \frac{k}{t_a} \int_0^{t_a} \left(\frac{W^2}{4} - \frac{W^2}{t_a} t + \frac{W^2}{t_a^2} t^2 \right) dt = \frac{kW^2}{12}$$

Ha a termék-egyedek keletkezési sebessége v , a t_a beállítási időpontig az előálló átlagos összes veszteség (az eltolódás miatt):

$$L_{\bar{v}} = L_A t_a v = \frac{kW^2 t_a v}{12} = \frac{kW^3 v}{12d}$$

A beállítás akkor indokolt, amikor az egyre növekvő eltolódás miatti növekvő veszteség meghaladná a csere C_A költségét, vagyis

$$L_v = \frac{kW^3v}{12d} \geq C_A \quad W \leq \sqrt[3]{\frac{12dC_A}{kv}}$$

v a termék-egyedek keletkezési sebessége
 k a Taguchi-féle négyzetes veszteségfüggvény együtthatója

Pl. legyen a dörzsár cseréjének költsége $C_A = 1000$ Ft.

Fejezzük ki a termék-egységre eső veszteséget, ha egy mintára (3 furathoz tartozó darabokra) a selejtes alkatrész költsége 100Ft!
 Ha egy mintát pl. 100 furat elkészítése után vesznek, a selejt-költség 1Ft/furat.

$$L(x) = k(x - T)^2$$

$$T = 20.0105 \text{ mm}; \quad USL = 20.021 \text{ mm}; \quad LSL = 20.0 \text{ mm}$$

$$L_1 = 100\text{Ft} = k\Delta^2 = k \cdot 0.0105^2 \therefore k = \frac{100}{0.0105^2} = 9.07 \cdot 10^5 \text{ Ft/mm}^2$$

Az idő skálájának egysége legyen az egy minta vételéhez tartozó idő (vagyis az időegység alatt vett minták száma $v=1$).

Ekkor t_a az minta-szám, amely után szerszámot kell cserélni.

Az eltolódás meredeksége (drift) $d=10^{-4}$ mm/minta, a furatok méret-ingadozási szórása 0.0006 mm.

$$W = \sqrt[3]{\frac{12C_A d}{k_v}} = \sqrt[3]{\frac{12 \cdot 1000 \cdot 10^{-4}}{9.07 \cdot 10^5}} = 0.01098 \text{ mm}$$

a 0.0171 helyett

A szerszámcsere időpontja:

$$t_a = \frac{W}{d} = \frac{0.01098}{10^{-4}} = 109.8 \quad \text{a 174 helyett}$$

Vagyis 110 mintához tartozó furat legyártása után kell szerszámot cserélni a 174 helyett. Ha egy mintát pl. 100 furat elkészítése után vesznek, 11000 furat legyártása után kell szerszámot cserélni a 17400 helyett

A veszteség 110 mintához tartozó furat után cserélve a szerszámot 1000 Ft/minta (10Ft/furat), 174 mintához tartozó furat után 3980 Ft/minta (39.8Ft/furat).